

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії
22.07.2026 року

Разова спеціалізована вчена рада Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України, м. Ужгород, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» на підставі прилюдного захисту дисертації «Людський розвиток як фактор стратегічної конкурентоспроможності регіональної економіки» за спеціальністю 051 «Економіка» 22 липня 2026 року.

Ножов Едвард Миколайович народився 5 листопада 1996 року у м. Ужгороді, Закарпатської області, громадян України, освіта вища: закінчив у 2019 році ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за спеціальністю «Менеджмент». З 2022 року і по теперішній час навчається в аспірантурі за денною формою навчання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» виконав акредитовану освітньо-наукову програму.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» від «29» травня 2026 року № 323/ 01-04, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради -	ПІТЮЛИЧ Михайло Михайлович, член-кореспондент НАН України, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів і банківської справи економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
Рецензентів -	ГОТРА Вікторія Вікторівна, д.е.н., професор, професор кафедри економіки, підприємництва та торгівлі

економічного факультету ДВНЗ
«Ужгородський національний
університет»;

ГЕРЗАНИЧ Віталій Михайлович,
кандидат економічних наук,
професор, декан економічного
факультету ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»;

Офіційних опонентів -

РОГОЗЯН Юлія Сергіївна, доктор
економічних наук, старший
дослідник, заступник завідувача
відділу проблем міжрегіонального
співробітництва Державної установи
«Інститут економіко-правових
досліджень імені В.К. Макутова
Національної академії наук України»;
ГУШТАН Тетяна Вікторівна, доктор
економічних наук, доцент, завідувач
кафедри менеджменту,
підприємництва та торгівлі
Ужгородського торговельно-
економічного інституту Державного
торговельно-економічного
університету.

Дисертацію виконано у Державному вищому навчальному закладі
«Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України,
м. Ужгород. За результатами перевірки та аналізу дисертації за допомогою
програми Strike Plagiarism ознак академічного плагіату виявлено не було.
Науковий керівник — Кубіній Наталія Юріївна, кандидат економічних наук,

професор Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Дисертацію виконано з дотриманням вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами). Зокрема дисертація містить нові науково-обґрунтовані результати дослідження, які проведені Ножовим Едвардом і виконують конкретне наукове завдання, що полягає у формуванні теоретико-методологічних і прикладних засад впровадження факторів людського розвитку як чинників стратегічної конкурентоспроможності регіональної економіки.

Дисертаційна робота присвячена комплексному дослідженню теоретичних, методичних та практичних засад людського розвитку як фактора стратегічної регіональної конкурентоспроможності й обґрунтуванню пропозицій з удосконалення наукового контенту й важелів активізації людського розвитку.

Застосування широкого кола методів економічного, стратегічного, статистичного аналізу дозволило здійснити оцінку стану людського розвитку та його впливу на конкурентоспроможність регіональної економіки, що, в свою чергу, обумовило обґрунтування практичних рекомендації стратегічних трансформацій економіки регіону.

Здобувач має 8 наукових публікацій за темою дисертації у фахових наукових виданнях України, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних, що повністю відповідає вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії:

1. Зарічна О. В., Ножов Е. М., Мигович В. П. Стратегічні обструкції в управлінні розвитком інноваційного підприємництва в Закарпатському регіоні.

Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. 2023. №2 (83) С. 95-06.

DOI: 10.31375/2226-1915-2023-2-95-106

URL: <https://www.daemmt.odesa.ua/index.php/daemmt/article/view/463>

2. Ножов Е. М. Людський розвиток як конструктивний та рекурсивний фактор регіональної конкурентоспроможності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. «Економіка». 2024. Вип. 1(63). С. 107-111.

DOI: 10.24144/2409-6857.2024.1(63).107-111

URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/issue/view/17951>

3. Палінчак М. М., Ножов Е. М., Сипливий А. О. Людський розвиток як основа стратегічних перетворень регіональної економічної системи. Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2024. Вип. 50. С. 93-97.

DOI: 10.32782/2413-9971/2024-50-16

URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/50_2024ua/18.pdf

4. Палінчак М. М., Русин О. О., Ножов Е. М. Ефективність використання людського потенціалу України та її обструкції. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2025. Вип. 54. С. 123-128.

DOI: 10.32782/2413-9971/2025-54-19

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/73384>

5. Агій Я. Ю., Ножов Е. М., Русин О. О. Управління людським розвитком як фактором конкурентоспроможності на засадах ефективності. Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка. 2025. Вип. 1(65). С. 26-30.

DOI: 10.24144/2409-6857.2025.1(65).26-30

URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/328788>

6. Кубіній Н.Ю. Ножов Е.М., Афанасьєв Д.О. Людський капітал, мобільність та міграція: стратегічні функції. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. 2025. №3(92). С. 79-90.

DOI: 10.31375/2226-1915-2025-3-06

URL: <https://www.daemmt.odesa.ua/index.php/daemmt/article/view/595>

7. Ножов Е. М. Стратегічний аналіз людського розвитку Закарпаття: сильні та слабкі сторони. Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка. 2025. №2(66). С. 110-115.

DOI: 10.24144/2409-6857.2025.2(66).110-115

URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/343094>

8. Палінчак М., Русин О., Ножов Е. Ретроспективний та стратегічний аналіз як тло управлінських рішень. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2025. Вип. 57. С. 166-171.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-57-23>

http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/57_2025ua/25.pdf

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

Рогозян Юлія Сергіївна – доктор економічних наук, старший дослідник, заступник завідувача відділу проблем міжрегіонального співробітництва Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України» (офіційний опонент).

Зауваження Рогозян Ю.С.:

1. Сучасні виклики, спричинені руйнуванням об'єктів інфраструктури, вимушеною міграцією, економічними шоками, вимагають переосмислення парадигми людського розвитку України крізь призму національної безпеки та повоєнного відновлення. Регіони відчують вказаний вплив з різною силою, однак, вказані аспекти, мають враховуватися в сучасних дисертаційних дослідженнях. Крім того, провідними фахівцями у сфері людського розвитку України є вчені Державної установи “Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України” на чолі з академіком НАН України Е. М. Лібановою. Праці зазначених авторів є вагомим підґрунтям для формування національної політики людського розвитку в умовах воєнного стану, відтак врахування пулу їх напрацювань суттєво посилює концептуальну базу дисертації.

2. Позитивно оцінюючи широку вибірку літературних джерел наукового, інформаційно-аналітичного характеру (с. 184-196), варто звернути увагу на недостатній рівень висвітлення нормативно-правової складової у сфері людського розвитку України. Так, робота спирається на положення “Стратегії людського розвитку”, затвердженої Указом Президента України від 2 червня 2021 року № 225/2021 та введеної в дію згідно рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року, однак не враховує інші чинні нормативно-правові акти. Наприклад, на с. 151 автор відзначає важливість реалізації стратегії демографічного розвитку регіону, однак при цьому є дивним, що у роботі не знайшли належного висвітлення норми Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2024 р. № 922-р “Про схвалення Стратегії демографічного розвитку України на період до 2040 року”, відповідного Операційного плану заходів з реалізації у 2024-2027 роках вказаної стратегії та інших нормативно-правових актів, пов’язаних з людським розвитком.

3. У підрозділі 3.1 висвітлено питання ідентифікації властивостей людського розвитку в області. Зазначений науковий доробок деталізовано у рисунку 3.1 (с. 132), де автором надано спектр властивостей людського розвитку, релевантних не лише для Закарпатського регіону, а й для України загалом. Наукова цінність роботи суттєво підвищилася б за умови акцентування уваги саме на регіональній специфіці, а також за умови поглиблення аналізу в контексті розкриття детермінант людського розвитку безпосередньо Закарпаття.

Зазначені положення та зауваження є дискусійними та жодним чином не знижують загальної позитивної оцінки представленої дисертаційної роботи.

Гуштан Тетяна Вікторівна – доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, підприємництва та торгівлі Ужгородського торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету (офіційний опонент).

Зауваження Гуштан Т.В.:

1. Поняття «рекурсивний фактор конкурентоспроможності», запропоноване автором, має значний науковий потенціал, однак потребує

додаткової теоретичної конкретизації та ширшого співвіднесення із сучасними концепціями ендogenous розвитку.

2. У роботі недостатньо розкрито вплив зовнішньої трудової міграції населення Закарпатської області на процеси людського розвитку та формування конкурентних переваг регіону.

3. Запропонована модель стратегічного управління людським розвитком має високий рівень теоретичної завершеності, однак її практична імплементація могла бути деталізована через систему кількісних індикаторів результативності.

Загалом, зазначені зауваження мають рекомендаційний характер та не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Готра Вікторія Вікторівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та торгівлі економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (рецензент).

Зауваження Готри В.В.:

1. Важливим інструментом факторного аналізу є класифікація чинників, котра дозволяє пояснити сутність та поведінку факторів в різних умовах дії. Разом з тим, при розгляданні зовнішніх факторів, що формують конкурентоспроможність автор пропонує їх поділ за певними ознаками. Разом з тим, за такими ж ознаками можливо поділити й внутрішні фактори. Тому доцільно було класифікацію факторів запропонувати в кінці підрозділу 1.2, що надало б цільності висвітлення цього питання.

2. Автор стверджує у підрозділі 1.2., що «системо утворюючим фактором конкурентоспроможності регіональної економіки виступає людський розвиток як такий, що а) сам створюється під впливом інших системних факторів та б) безумовно впливає на систему факторів конкурентоспроможності, а через цю систему – на розвиток регіональної економіки». Але твердження «безумовності» потребує більш широких та ґрунтовних доказів.

Висловлені зауваження мають дискусійний характер і не ставлять під сумнів наукову та практичну цінність отриманих результатів, а також їх відповідність вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Герзанич Віталій Михайлович – кандидат економічних наук, професор, декан економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (рецензент).

Зауваження Герзанича В.М.:

1. Потребує більш детального висвітлення порівняльний аналіз європейських моделей управління людським розвитком у контексті забезпечення регіональної конкурентоспроможності.

2. Доцільним було б розширити економіко-математичне обґрунтування впливу окремих компонентів людського розвитку на показники конкурентоспроможності регіонів.

Зазначені зауваження мають переважно рекомендаційний характер та не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Пітюлич Михайло Михайлович – член-кореспондент НАН України, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів і банківської справи економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (голова разової спеціалізованої вченої ради).

Відмічена актуальність, наукова новизна, теоретичне та практичне значення. Зауважень не вказано.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Ножову Едварду Миколайовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Міхайло ПІТЮЛИЧ